

Előfizetési ár:

Egész évre	--- 4 K.
Fél évre	--- 2 K.
Negyed évre	--- 1 K.
Egyes szám	--- 20 f.

AZ ERDŐ

Hírdetések

egy hasábos garmondzsedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj zsedés másfélzsedes egységárral számítottik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Ferencz Ferdinánd főherczeg, trónörökös és neje Hohenberg Zsófia herczegnő.

Ferencz Ferdinánd főherczeg, trónörökös, ki a boszniai hadgyakorlatokra Sarajevoba utazott, nejével: Hohenberg Zsófia herczegnővel együtt, június 28-án galád merényletnek esett áldozatul.

Midőn a főherczegi pár június 28-án délelőtt Sarajevoban automobilon a városházára ment, a hol tiszteletükre fogadás volt, egy elvetemült siheder, név szerint Gabrinovics Nedelko trebinjei nyomdász bombát dobott az automobilba, a melyet azonban a főherczeg karjával visszalökött, úgy, hogy a felrobbant bomba csak a főherczeg automobilját követő gépkocsiban ülőket és néhány embert a közönség köréből sebesített meg.

A városházán lefolyt ünnepélyes fogadás után a főherczeg nejével folytatta körútját s ekkor történt a végzetes katasztrófa. Princip Gavriilo gabrovici nyolczadik gimnazista Browning pisztolyból több lövést tett a főherczegi párra, melyek közül az egyik lövés a főherczeget nyakán érte, a másik golyó pedig a herczegasszony hasába fúródott, hol a lágy részekben nagy rombolást vitt véghez, úgy, hogy mind a ketten, belső elvérzés következtében pár percz múlva meghaltak.

A főherczeg, mint az egészségfegyveres erő főparancsnokát nemes hivatásának teljesítése közben, élete delén érte a merénylő golyója, gyászba borítva az egész nemzetet és felséges királyunkat, a kinek megpróbáltatásokkal telt életét újabb csapással tetézte ez a borzasztó szerencsétlenség.

Erős egyéniséget, egész férfiút veszítettünk Ferencz Ferdinánd főherczegben, ki bátran, panasztalanul viselkedett még a halál pillanatában is s vele együtt vészelt el élete virágjában méltó társa, a legszeretőbb hitves és a legjobb anya.

Fájdalommal tekintünk a visszamaradt három árvára s minden emberi érzésünkkel gondolunk szeretett királyunkra, a ki tragikus módon vesztette el egyetlen fiát, egy bomlott agyú olasz törétől látta elvérezni feleségét s most egy hosszú és súlyos betegségből fölépülve, mikor alig néhány napja szívja magába Ischl gyógyító levegőjét, arra a retentetes hírre török össze, hogy ocsmány merényletnek esett áldozatul Ferencz Ferdinánd főherczeg és hitvese is.

Fájdalmas gyászszal siratjuk fenséges trónörökösünket és hűséges hitvesét.

TARTALOM.

- A tengeremelléki karsztról és annak hasznosításáról. — y.)
 A kincstári erdészeti altisztek tűzifa- és földjárandósága értékének a nyugdíjba való beszámításáról.
 A tápintézetekben nevelt erdészeti altiszti gyermekek évváró vizsgálói.
 Gazdasági tanácsadó: Álnyás méhesalád. (Zimay Szilárd).
 Különfélék: Nyugdíjbiztosítás. — Könyvismertetés.
 Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei: «Az Erdő» tisztelt olvasóihoz. — Közgyűlés. — Nyugtázás.
 Hivatalos közlemények: Családi pótlékok ügyében körrendelet. Változások az erdészeti szolgálat köréből.
 Előfizetési díjak nyugtázása.
 Szerkesztői üzenetek.
 Tárca. Vadállatok világa az afrikai sivatagokon. (Monostori Károly.)

A tengeremelléki karsztról és annak hasznosításáról.

Általánosan elterjedt az a vélemény, hogy a Velebit-hegység tenger felé hajló oldalán, a rengeteg kiterjedésű kopár karszton még a velencei köztársaság idejében nagy erdők állottak, a hegyoldalakat mély, televényes talaj fedte és hogy az itt termett óriási méretű és mennyiségű cölöpökre lett maga a lagunás Velenceze is felépítve.

Hogy pedig ezek az erdők tönkre mentek s helyüket a kopár karszt foglalta el, annak általánosan elismert oka: a határtalan erdőirtás és a mértéktelen legeltetés.

Kosović B. horvátországi kir. erdőfelügyelő szerint azonban a karszti területek a történelmi időszakon belül mindig kopárak voltak s ezt a nézetét, valamint a karsztnak legmegfelelőbb hasznosítására vonatkozó véleményét a «Šumarski List»-ben a következőkben adja elő.

Az 1764. és 1765. évekből származó és a Velebit-hegységre vonatkozó első erdőleírások szerint a Velebitnek mind a két hegyoldala köves, karsztjellegű és talaj nélküli. Ezekből tehát megállapítható, hogy már abban az időben is a Velebit tenger felőli, vagyis nyugati része kopár volt, míg keleti részét százéves bükkös erdők borították.

E leírást czélszerűen felhasználhatjuk annak a fölötté fontos kérdésnek az eldöntésénél, vajjon a Velebit-hegység tenger felőli része — a mint azt általánosan mondják — be volt-e erdősítve és még a velenceiek idejében is mély talajréteggel volt-e borítva és csak az erdő teljes kiirtása után mosta-e el a talajt az esővíz és keletkezett rajta a mostani kopár karszt, avagy pedig már keletkezésétől fogva olyan volt az, mint jelenleg?

Ha a jelek nem csalnak, föltehető, hogy a tengeremelléki velebiti karszt nemcsak a velenceiek idejében, de egyáltalán sohasem volt jobban beerdősülve, mint jelenleg, s még kevésbé hihető, hogy e karsztot a történelmi korszakon belül a fiatalabb geológiai formációkból származó vastag talajréteg borította volna, a mint azt a nép és néhány geologus is állítja.

Itt-ott lehetett ugyan rajta valamivel több fa, mint jelenleg van, s azt a velenceiek kivágták, lehetett he-

TÁRCZA.

Vadállatok világa az afrikai sivatagokon.

Fritz Bonzart von Schellendorf: «Novellen aus der afrikanischen Tierwelt» című művében erről a következő érdekes képet tárja elénk:

Délután van. A rendkívül silány növényzetű, fülelt, forró levegőjű sivatag legszélsőbb szemhatárán apró mozgó pontok tűnnek fel. Hosszasabb megfigyelés után rájuk lehet ismerni. Struccok azok, melyeknek csak tollal fedett testük látható a nagy távolban. Ellenkező irányban zsiráfok lépegetnek. A pusztaság tócsáiról jönnek, hol szomjukat csillapították s most vonulnak a hitvány akáczerdő felé.

Más állat egyelőre nem igen tűnik fel a síkságon; ilyenkor még pihennek s erőiket gyűjtik a létért való küzdelemre. Csak két orrszarvú czammog később elő. Ezek is szomjukat oltották a tócsából s most kullognak a kőhalmok körül vegetáló mimózákat és agávék felé legelni.

Rövid időre ezután, úgy délután 5 óra tájban már jobban népesedik a pusztaság: megjelennek a kongoni bikák s egymást üldözőbe veszik, öklelik; majd zebrákat látunk a homokban hengergőzni. Mint a tyúknak, nekik is homok a fürdőjük; a gnú-k hosszú sorokban igyekeznek a hegyek felé. Sok egyéb fajú állat csordái, csapatai mutatkoznak aztán, sűrűn egymásután, mintha

a földből szálltak volna ki. Óriás termetű antilopok tűnnek fel s nekivágnak nem különben mint a gnú-k, az erdőségnek.

Alkonyodik; hűvösebb légáram terjeng s alig egy félórányi idő múlva az előbb lelket ölő sivárság eltűnik. Az alkonyuló nap mesés színeket áraszt szét a pusztaságon és benépesül a mostoha növényzetű sivó homok fenevadakkal. A kép egyre változik: érdekesnél érdekesebb jelenetek játszódnak le ezután. Fenn a levegőben óriás testű ragadozó szárnyasok vonulnak s a mint jobban sötétedik, időnként megszólalnak rejtekhelyeiken szikladombok között az oroslánok. A rettenetes ordítás az éj beálltával erősödik és gyakoribbá lesz. A pusztaság nyájban élő állatai összebújnak zárt csoportokba, oly nyílt helyeken, a honnan az oroslánok támadását azonnal észrevehetik s esetleg menekülhetnek. Zűr-zavaros állati hangoktól lesz zajos most a táj: itt-ott zebrák nyeritenek élesen; közbe-közbe bóg a gnú, vést ordít a kongoni tulok, sakálok üvöltenek az egész éjen át s a hangzavar borzasztóvá lesz, mikor éjfél után a hiénák is vonítanak.

Most dobogni kezd a föld egy menekülő zebra csapat patái alatt. Oroszlánok (három, egy him és két nőstény) a csapat nyomában. Fűlsiketítő nyerítések. Az oroslánok egy zebrát letepertek, szaggatják. A zebra-csapat messzebb távolságban megáll s éles nyerítésben jajveszék. Majd szétszalad s újra összegyűl. A többi

lyenként több talaja is, mint manapság, de vastag talajréteg alig boríthatta valaha.

A Velebitnek óriási a kiterjedése s így az egykori vastag talajrétegek nyomaira a tengerben vagy a fennsíkokon még jelenleg is rá kellene akadnunk, de ennek nyomai sehol sem találhatók.

A Velebit mentén elterülő tenger fenekét — kevés kivétellel — csupasz mészkő képezi s ha egyáltalában volt valami termőföld e tenger alatti részeken, akkor az még a tenger keletkezése előtt lett onnan elmosva.

A Velebit tenger felőli oldalán van elég fennsík, a melyekről a víz nem folyik le olyan sebességgel, hogy azok talaját elmoshatná s így annál kevésbé hordhatta el nyomtalanul azok vastag talajréteget. És ezek a fennsíkok jelenleg is kopárak és karsztosak.

A hol e fennsíkokon kevés karszti vörös termőföld volt, az jelenleg is az első erdőleírásokban leírt mennyiségben található, úgy hogy e tekintetben semmi változást se lehet megállapítani.

Ha tehát ez a kevés termőföld az utolsó 150 év alatt megmaradt, úgy a vastag talajréteg is megmaradt volna a velenceiek idejétől napjainkig, ha a fennsíkokon ilyen talajréteg, egyáltalában lett volna.

A velebiti erdőknek ez az első leírása egyrésztől azt állítja, hogy a Velebit tenger felőli oldalán lévő erdőket a velenceiek kivágták, azután talaját a víz elmosta és keletkezett a kopár karszt, másrésztől pedig leírja, hogy a Velebit likai oldala magas fákkal — öreg bükkökkel és jegenyefenyőkkel s itt-ott tölgygel — van

benőve, de hogy ez a része is nagyjából köves és karsztos.

Ennél akaratlanul is felvetődik az a kérdés, hogy mikor lett hát a Velebit likai oldaláról a talaj elmosva, a mikor nincs tudomásunk arról, hogy itt az erdőt valaha kivágták volna?

Hogyha pedig a velebiti erdőknek első leírásuk idejében, sőt ennek nyomán már a velenceiek idejében sem volt vastag talajrétege a likai, vagyis a mindig jobban őrzött és jobban beerdősült részében, annál kevésbé lehetett abban az időben vastag talajréteggel borítva a Velebit tenger felőli része, a mely a veszélyes szeleknek, a nap hevének és a devasztációnak (pusztításnak) mindig jobban ki volt téve.

Ha pedig a tenger melléki karsztnak már a velenceiek idejében nem volt termőtalaja, s így az már abban az időben is oly kopár volt, mint jelenleg, akkor ki van zárva a lehetősége annak, hogy annyira be lett volna erdősítve, a mint azt a nép hiszi, mert azt helyenként a karszti talaj természete is kizárja.

A tenger melléki karsztnak vannak ugyanis nagy-kiterjedésű köves, de elég sík területei, a melyeken egyáltalában nincs termőföld és ugyancsak vannak nagy-kiterjedésű sziklás részei, a melyeken a sziklák között itt-ott termőföld is látható. E területeken sohasem — tehát a velenceiek idejében sem — volt erdő és nem is lehetett.

A karszti terület többi, szintén nagy-kiterjedésű részének hasadékaiban van egy kevés termőföld is, de e

állat is, közelben és távolban, irtózatos hangokban tör ki s az izgatottság a legnagyobb fokra hág.

Az oroszlanok halkán duruzsolva lakmározzák a zsákmányt; olykor közbe ordítanak. Nem vetnek ügyet a körülöttük szétszórtan mozgó vadakra. Jölkés után, pítymallatkor, ott hagyják a zebra el nem fogyasztott maradványait s közelében egymás mellé feküdvén kipihenik «fáradalmaikat». Mikor már beáll a virradat a vadak nem respektálják tovább az oroszlanokat, mert azok a nap hevétől űzve, sziklabarlangjukba vonulnak vissza. Ekkor megjelennek a dögkeselyűk, hogy a zebra visszamaradt csontjait «letisztogassák». Ezt látva, a már barlangja felé indult himoroszlán, a melyet a két nőstény nyomon követett, visszasomfordál, de mert nem tud elbánni a még ottmaradt zebratetemmel, megnyalogatja azt, s aztán nagy mormogások között végre elvonul, hogy az est beálltával újra kezdje a «létért való küzdelmét».

Nosza, a dögkeselyűk ellepik a tetemet. A sörényes telhetetlen vérengző meglátja ezt s valami 40 méter távolságból visszairamodik, hogy jussát ne hagyja.

A keselyűk erre természetesen fölrebömbölnének s ott kóvályognak a «vítás tulajdon» fölött. Fölrepülésük közben utánuk kapkod a vén kujon oroszlan, de persze sikertelenül. Ám csak nem hagyja a jussát, tovább sem. Nagyon ordít s lehasal a tetem mellé és úgy kíséri szemelemmel a körben keringő keselyűket. A két nőstény

is visszatér, s kitartanak a tetem őrzésében, védésében egy ideig, de nem sokáig, mert a nap már csak úgy ontja tűző sugarait.

A keselyűk fogják magukat s elülnek várakozásra — mert fa nincs a közelben — egy kőszikla-dombon. Vagy 10—12 marabú, nem nagy távolságban, kíváncsian lesi, hogy mi lesz most.

Hát bizony az lett, hogy már a marabúkat is látva, az oroszlanok még közelebb húzódtak a nekik már teljesen élvezhetetlen tetemhez.

Igen, de most már még gyilkolóbban tűzött a nap, hát török-szakad: útra kellett kelni a barlang felé. Kénytelen-kelletlen el is mentek, s mert e közben fényes nappal lett és a síkságot elárasztották a nyájban élő és egyéb vadak, és a távolban feltűntek valami néger puskások: egy «szót se szólva» — lőtávolon kívül — száguldtak haza.

*

A zebra, antilopok, a melyek az oroszlanok legkedvesebb falatjai, bizonyára, mint mondani szokás: «föllélegzettek».

Ki tudja nem volt-e közöttük olyan, a melyik, tapasztalásból ítélve, el volt készülve arra, hogy a következő éjjelen talán éppen ő esik a vérengző bestiák áldozatául.

Sajátos különbségekkel ilyenforma az embernek a létért való küzdelme is. Vagy nem?

Monostori Károly.

*

helyeken csupán törpe növésű fák nőhettek, a melyek épülettára nem lehettek alkalmasak.

A velenceiek tehát azokat a nagy fatörzseket csakis a tengermelléki karszt azon oázisaiban vághatták, a melyeken — minthogy a nagy sziklahasadékok mély talajjal voltak kitöltve — magas törzsek is nőttek és nőhettek, avagy pedig e fatörzseket a Velebit felső, erdősült részeiből szállították ki.

Ez a használat azonban nem idézhette elő a többi karszt elkopárosodását; ennek tehát más okai lehettek.

Ha a mostani karszton tényleg volt valaha vastag talajréteg, akkor azt a víz még a történelem előtti időkben mosta el, a mikor az adriai és földközi tenger még nem is létezett. De nincs kizárva annak lehetősége sem, hogy a mostani kopár karszt nagyrészenek soha sem volt termőföldje.

Véleményünk szerint ugyanis könnyen lehet, hogy a karszt nagy része keletkezése után nem került a tenger alá s így az újabb geológiai formációk (földtani alakulatok) vastag talaj rétege sem rakódhatott le rá, miért is e kopár területek valószínűleg keletkezésük óta ilyenek. Minthogy pedig a mészkőből elmállás útján (mint más kőzeteknél) termőföld nem keletkezik, már ez is egy főindok ahhoz, hogy a föld felületén lévő és keletkezése óta kopár mészkőnek kopárnak kellett maradnia.

Ez a magyarázat már azért is elfogadható, mert ha vannak más korszakból származó geológiai rétegek, a melyek keletkezésük után nem jutottak tenger alá, hanem a föld felszínén maradtak és éppen e miatt nem lettek a fiatalabb korszakból származó rétegekkel befedve, miért ne történhetett volna ez meg a karszti mészkővel is?

Ezek között azonban az a különbség, hogy a míg a jura, triasz stb. korszakokban keletkezett ily rétegeken is van talaj, mert e kőzetekből elmállás útján állandóan termőföld képződik, addig a karszt kopár, mert mészkőve nem mállik.

Ezt különösen azoknak kell tudniok, a kik a karszt beerdősítési problémájának megoldásával foglalkoznak, mert a karszt keletkezésére és talajának képződésére vonatkozó egyik vagy másik nézetnek megfelelően kell megállapítani azt a módszert is, a mely szerint a karsztot beerdősíteni akarjuk.

A hol nincs termőföld és ez az alapkőzet elmállása útján sem keletkezhethet, ott valamire való fa soha sem nőtt és nem is fog nőni soha, a hol pedig van termőföld, ott a talaj termőképességének megfelelően vastag és buja növésű, avagy csak vékony és elsatnyult fa fog tenyészni.

Nézetünk szerint a karszt beerdősítésének problémáját csak is ily irányban lehet helyesen megoldani.

Az ausztriai erdészek a karszti területek beerdősítésénél legfőképen arra törekzenek, hogy a teljesen kopár karsztot is szálerdők nevelésével olyanná tegyék, a milyen egykoron, elkopárosodása előtt volt, vagyis céljuk az, hogy a karszton vastag televényréteget, szálerdőket és kiterjedt legelőket teremtsenek.

Nekünk már azért se kellene az ausztriai erdészeknek ezt az eljárását vakon követnünk, mert a karszt egykori vastag talajrétegeiről szóló alapeszméjét ez eljárásnak — a mint azt fentebb indokoltuk — alig lehet elfogadni és mivel nagyon sok oly karszti területünk van, a mely annyira köves és oly kevés termőfölddel bír, hogy rajta igazi szálfá nem is nőhet.

Nekünk csupán a karszt tényleg meglévő talajjal és azzal a körülménnyel szabad számolnunk, hogy a meglévő talaj a karszti mészkő elmállásával nem gyarapodhatik.

Ha pedig ezekkel a tényezőkkel számolunk, akkor nem fogjuk kívánni, hogy a karsztból oly valamit teremtsünk, a mire képesek nem vagyunk. A karsztban csak azt érhetjük el, hogy minden egyes részéből kihasználjuk azt, a mi a talaj természetének megfelelően belőle kihasználható, a nélkül azonban, hogy ezzel maga a talaj és a közérdek veszélyeztetnék.

A hol a kövek elhordásával veteményes és szőlőkertet lehet a karszton telepíteni, létesítsük azt, a hol az olajfa és a különféle gyümölcsfa tenyészthető, tenyészszük ezeket és a hol szálerdő nevelhető — s annak létesítésére, mint véderdőre, vagy az épületfahiány miatt szükség van — neveljünk szálerdőket is, de a hol csak csenevészfa nevelhető, a mely legfeljebb a legelő állatok élelmezéseül szolgálhat, ily helyeken mondjunk le a szálerdők neveléséről, valamint a buja, zöld legelők létesítéséről.

Cserjés erdő nevelésével egyszersmind elintéztetnék a marhaállomány nyári és téli legeltetésének a kérdése is s ily módon úgy az erdészeknek, mint a gazdáknak a karszt beerdősítéséhez fűzött kívánsága teljesíthető lenne.

A jól ápolt és használt cserjés ugyanis koronájával mindig fedné s így a nap hevétől, meg a bórától védené a talajt, gyökerei pedig a mély karszti hasadékokban levő föld termő erejét jobban használnák ki, mintha e helyeken füvet vagy egyéb mezőgazdasági növényt természetlenék.

Nézetünk szerint tehát a karszt beerdősítésének célja ne legyen új talaj létesítése, a mely (ha a létesítése egyáltalában sikerül) csak a messze jövőben hozná meg a hasznot s a mely cél az ausztriai erdészek elérni igyekeznek, hanem a mi célunk az legyen, hogy a karszton meglévő talaj termőképessége racionálisan használtassék ki.

Ez a cél már nemzetgazdasági szempontból is indokoltabb, mert ha szálerdő helyett cserjés neveltetnék, ebből már a mostani generáció is hasznot húzhatna és a jövő nemzedék is tartamosan használhatná azt marhaállományának eltartására, holott az ausztriai erdészek által nevelt szálerdőket, ha azok az igazi, talajszegény karszt egyáltalában valaha fölnevelhetők lesznek, — csak, tudja Isten, hányadik nemzedék 200—300 év múlva fogja használni. És vajjon indokolt lenne-e, hogy a mostani karszti lakosok birtokuk használatában korlátoztassanak csak azért, hogy a jövőbeli karszti lakosok jóléte biztosíttassék? Hisz még az is

kérdéses, vajjon ezekre az erdőkre jövőben lesz-e szükség? Mert nem szabad elfelejtenünk, hogy az idő halad és hogy idő multával minden átalakul, miért is nincs kizárva annak a lehetősége, hogy valami fölfedezés folytán a fa is fölöslegessé válik.

A velebiti és a kapelai erdőkben ezelőtt 150 évvel fogatosított felmérésnek és erdőleírásnak az volt a tulajdonképeni célja, hogy a tengermelléken makkvetés útján tölgyerdők neveltesse, melyekből az ausztriai császárság kereskedelmi és hadi hajóinak kiépítéséhez annyira szükséges tölgyépületfa beszerezhető legyen.

Ez az annak idején indokolt eszme tévesnek bizonyult épp akkor, a mikor azok a tölgyfák éppen vágás-érettek lennének, ha t. i. annak idején el lettek volna ültetve, mert ezidő szerint az adriai tengeren tölgyfából készült hajók helyett óriási méretű, vasból készült hajók úszkálnak és a tölgyfa a hajóépítésnél jelenleg csak alárendelt szerepet játszik.

Végül a velebiti erdők e régi erdőleírásából még lehet valamit megmagyarázni, a mi a történéseinket is érdekelni fogja.

Általános a vélemény ugyanis s ezt az emlékiratok is igazolják, hogy az erdő széle, még nem is olyan régen, egészen Zenggig ért le, holott az jelenleg csak Vrátnikig terjed, vagyis messze van Zengg városától. Ezzel bizonyítani akarják, hogy egykoron a Velebitet Zengg mellett egész a tengerig erdő borította, de később az erdőt kiirtották s ennek folytán az erdőhatára ki lett nyomva a Velebit tetejéig.

Ebből az erdőleírásból is kivehető, hogy abban az időben az erdő Zengg határáig terjedt, sőt a város területén is volt erdő, de megállapítható egyszersmind az is, hogy abban az időben Zengg város területe sokkal nagyobb volt, mint jelenleg.

Éppen abban az időben, a mikor ez az erdőleírás készült, tárgyalások folytak Zengg város és a károlyvárosi katonai parancsnokság, valamint az udvari hatóságok között a zenggi völgyben lévő és a város tulajdonát képező erdőnek a határörvidékhez való csatolása iránt.

Az erdőleírás elkészítésének idejében még nem volt eldöntve, hogy ez a vitás erdő kinek a tulajdona, azért az mint vitás terület külön lett kihatva és a tényállás a leírásban fölemlítve.

Az udvari hatóságok később kimondták, hogy Zengg városának erre az erdőre nincs szüksége és abból semmi haszna sincs, miért is azt a határörvidékhez csatolták s ennyivel természetesen kisebb lett a város eddigi területe.

Tehát nem erdőirtás következtében távolodott el az erdő határa a várostól a Velebit tetejéig, a mint azt sokan gondolják, hanem a város határvonala lett lejjebb nyomva az erdő határáról. y.

A kincstári erdészeti altisztek tűzifa- és földjárandósága értékének a nyugdíjba való beszámításáról.

Lapunk múlt évi 11-ik számában említettük, hogy a közigazgatási bíróságnak arról az ítéletéről, a melyben B. Pál nyugalmazott jószágigazgatósági titkár tűzifa- és földjárandósága értékét a nyugdíjba beszámítandónak mondta ki, volt tudomásunk s hogy ennek daczára ezt az ítéletet még sem közöltük, annak magyarázata az, hogy nem akartuk a már nyugdíjazott kincstári erdészeti altiszteket esetleg felesleges költségbe verni.

A dolog u. i. úgy áll, hogy a közigazgatási bíróság ennek az ítéletének az indokolásában azt is kimondotta, hogy az ilyen természetbeni járandóságok csak akkor nem számíthatók be a nyugdíjba, ha *«akár általános szabályképen, akár a kinevezési rendelvényben ki van mondva, hogy azok a nyugdíjba be nem számíthatók.»*

Mínt hogy pedig a kincstári erdészeti altisztek és szolgák szolgálati viszonyainak szabályozása tárgyában 1882. évi június hó 5-én kiadott s jelenleg is még érvényben levő 19,356. számú földművelésügyi miniszteri körrendelet 3. pontjában *általános szabályképen ki van mondva, hogy a «lakpénz, a tűzifa- és földilletmény a nyugdíjba be nem számítható»*, ennél fogva nyilvánvaló, hogy a kincstári erdészeti altisztek, ezeknek a nyugdíjba való beszámítását sem a régi nyugdíjtörvény, sem a közigazgatási bíróság említett ítélete alapján nem igényelhetik. De nem tarthatnak igényt a tűzifa- és földjárandóság értékének a nyugdíjba való beszámítására az új nyugdíjtörvény alapján nyugdíjazott erdészeti altisztek sem, mert az új nyugdíjtörvény 23. §-ában már fel vannak sorolva azok a járandóságok, a mik a nyugdíjba számíthatók, ezek közt azonban a tűzifa- és földjárandóság értéke nem szerepel.

Egy az 1885. évi XI. t.-cz. alapján nyugdíjazott kincstári erdészeti altiszt kérte a földművelésügyi miniszter úrtól tűzifa- és földilletménye értékének a nyugdíjába való beszámítását, kérelmével azonban a fenti indokok alapján elutasítván, az illető a földművelésügyi miniszter úr elutasító határozata ellen panaszt emelt a közigazgatási bírósághoz.

A közigazgatási bíróság a panaszt tárgyalás alá vette s hozott ítéletét — melyből kitűnik, hogy érvelésünk helyes volt — az alábbiakban szó szerint hozzuk:

•2090. szám.

1914. K.

*Ő Felsége a Király Nevében
a magyar királyi közigazgatási bíróság*

G. Á. nyugalmazott m. kir. erdőőrnek nyugdíj megállapítása tárgyában az 1913. évi május hó 8-dikán 125,187/912. szám alatt kelt földművelésügyi miniszteri határozat ellen benyújtott panaszát 1914. évi június hó 3-dik napján tartott nyilvános ülésében az 1896. évi XXVI. t.-cz. 83. szakasza alapján tárgyalás alá vevén, következőleg

Itéli:

A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak helyt nem ad.

Az ilyen munkás méhet, melyet arra kényszerítenek társai, hogy az anya szerepét betöltve petézzon, álánynak nevezik. A méhcsaládot pedig, melynek ilyen rendellenes anyja van, álanynás családnak.

Az álnya petéiből csak herék lesznek. A fejlődő herék a dolgozó sejtben nem férnek el s így a sejten kívül növekedvén meg az álca, mint báb kiemelkedő, púpos befödélést kap. Ezért hívják az álnya fiasítását púpos fiasításnak, a miről az ilyen rendellenes állapotban lévő családot azonnal felismerni.

Mihelyt észreveszi a méhészt, hogy egyik családjában álanynás, púpos fiasítású, azonnal segít rajta a következő módon.

Az egész álanynás családot kiszedi a keretbakra. A kaptár repülőlyukát elzárja, vagy papirossal betömi. A kaptárban maradt összes méheket kisöpri. Midőn így egyetlenegy méh sem maradt a kaptárban — ha tartalék anya nincs — egy bepetézett és egy érett fiasításos keretet helyez a rajta lévő méhekkel együtt az álanynás család kaptárába egy erősebb családtól. A keretbakon lévő összes sejtekről pedig a méhestől távolabb eső, füves helyre lesöpri a méheket. A lesöpött kereteket vissza teszi a kaptárba s megnyitja a repülőlyukat. A lesöpött álanynás család méhei mind vissza röpködnek, csak az álnya marad kint s elpusztul.

Azért kellett a családot kisöpörni, mivel az álanynást nem lehet a többi munkás méhtől megkülönböztetni s így nem lehet megtalálni. Másrészt ha az álnya a családban marad, a méhek görcsösen ragaszkodván állanyjukhoz, sem a hozzájuk helyezett rendes anyát nem fogadják el, sem a behelyezett petékből nem nevelnek új anyát.

A kisöpött álnya nem tud vissza jutni a kaptárba, mert a repüléstől elszokott és másként sem tud magán segíteni, mihamar éhen hal.

Az álanynás család és a fiasításos keretekkel beadott fiatal méhek, miután tudatára jutottak annak, hogy nincs anyjuk, anyát nevelnek. Kiválasztott peték körül lerágnak a sejtfalakat és anyabölcsőket készítenek, melyekben lévő álczákat dusabb, királynői táplálékkal látják el. Tizenhat nap alatt kikelnek az anyák, melyek közül egy, szerencsés nászröpkülés alkalmával megtermékenyülvén, elkezd a petézést és a család rendbe jött, meganyásodott.

Ha kész tartalékanyát helyezünk be anyanevelőből a kisöpött álanynás családnak, úgy azt elfogadják és a végveszélybe jutott családon rövid úton segítünk.

A magára hagyott álanynás család rövidesen elpusztul. Az álnya petéiből csak herék lesznek s így a munkások száma hamarosan lepad, kipusztul, mi a család megsemmisülését vonja maga után.

Zimay Szilárd.

Különfélék.

Nyugdíjbiztosítás. Pap Antal községi erdőőr, Faur Mihály biharvármegyei; Szappanos Gábor szepesvármegyei járási erdőőrök, Véger Pál nyitrávármegyei és

Barabás Dénes udvarhelyvármegyei erdőszolgák, az Országos Gazdasági Munkáspénztár keretében az 1912. évi VIII. t.-cz.-kel alkotott új nyugdíj csoportban bal-esetre, nyugdíjra, agykori ellátásra és temetkezési segélyre biztosítottak.

Könyvismertetés. *Új méhészeti szakkönyv.* Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület a m. kir. földművelésügyi miniszter megbízásából Ambrózy Béla báró, elhunyt jeles méhészünknek már két kiadást ért, «A méh» című szakmunkáját teljesen átdolgozva és kibővítve, harmadik kiadásban most bocsátotta közre. Méhészeti szakirodalmunk termékei között Ambrózy báró könyve eddig is kiemelkedett, még inkább mondható azonban ez a most megjelent harmadik kiadásáról, a mely 51^{1/2} íven tárgyalja a méhészetet és az ezzel összefüggő kérdéseket úgy gyakorlati, mint elméleti szempontból. A sok gondot és nagy munkát igénylő átdolgozást Szilassy Zoltán orsz. képviselő, az Országos Magyar Méhészeti Egyesület ügyvezető alelnökének elnöke alatt Erdős Lajos, Krenedits Ferencz és Valló János tagokból álló szerkesztő-bizottság végezte. A 822 oldalas és 628 ábrát tartalmazó könyv a «Pátria» irodalmi és nyomdai vállalat munkája és úgy ott, mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesületnél (Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.) füzve 8 K, kötve 10 K árban megszerezhető.

Viráglenyésztes, I. rész. 79 sikerült ábrával. Írta: Czapáry Bertalan m. kir. főkertész, a mezőhegyesi állami kertészet vezetője. Ára 1 K. Megjelent a «Pátria» irod. vállalat és nyomdai részv.-társ. kiadásában, Budapest, IX., Üllői-út 25.

Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» közleményei.

«Az Erdő» tisztelt olvasóihoz! A szövetség vezetősége kötelességének tartja a szövetség hivatalos közlönyében beállott változásról úgy t. tagjait, valamint e lap t. olvasóit értesíteni.

A szövetség hivatalos közlönyének «Az Erdészet»-nek szerkesztője és kiadótulajdonosa a lap és a szövetség között fennállott szerződést — támogatás hiánya s több irányban támadt nézeteltérések czimén — folyó évi június hó végére felmondta.

A nézeteltérések a szerződésben nem biztosított követeléseknek a szövetség részéről történt nem teljesítéséből gyors egymásutánban támadtak, daczára annak, hogy a szövetség hivatalos közlönyének a szerződésben biztosította jogait szemelött tartván, azt minden tekintetben támogatta.

Sőt a szerződésben biztosítottaknak keretein kívül, — a rendszerint fennállott nyomdai tartozásoknak törlesztésére szolgáló nagyobb összegű kamatmentes, de megterítendő kölcsönökkel anyagilag segítette.

A szövetség választmánya — egyrészt a már rendszeressé vált eme követelésektől szabadulandó, — más-

részt tagjainak «Az Erdészet»-tel szemben kifejezésre juttatott elégedetlensége folytán, — valamint a tagok többsége által megbízottjaik utján tolmácsolt óhajára — a felmondást elfogadta, s régebbi sugallatának engedve «Az Erdő» cz. szaklapot jelölte ki hivatalos közlönyéül.

A választmány határozata alapján a szövetség vezetősége kérelemmel járult az «Országos Erdészeti Egyesület» Elnökségéhez, hogy az Egyesület kiadásában megjelenő «Az Erdő» című szaklapot a szövetség hivatalos közlönyéül átengedni kegyeskedne.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» a szövetség kérelmének helyt adva, készséggel hozzájárult ahhoz, hogy «Az Erdő» című lap kiadványában a szövetség hivatalos közlései részére rovat nyitassék és ott közleményei díjtalanul közöltessenek.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» ezen igazán jóindulatú és nemes támogatásának viszonzásául felkérjük a nem kincstári szolgálatban álló t. tagjainkat, hogy ezentúl «Az Erdő» című szaklapra, — a mely nemcsak szakbeli s más irányú hasznos tudnivalókat tartalmaz, hanem az erdészeti és vadászati altisztek érdekeit is hivatva van szolgálni, s a mely egyuttal a szövetség közlönye is, — előfizetni sziveskedjenek.

A lap évi 4 korona előfizetési díja «Az Erdő» kiadóhivatala címére Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz., a szövetségi tagsági díjak pedig csakis a szövetség címére Besztercebányára küldendők.

A szövetség vezetősége.

Közgyűlés. Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» 1914. évi augusztus hó 16-án vasárnap délelőtt 10 órakor Besztercebányán, az Árpádtéri «A zöld fához» címzett vendéglő nagytermében rendes évi közgyűlést tart.

A közgyűlés tárgyai: 1. Beszámoló a szövetség működéséről. 2. Az 1913. évi zárószámadás bemutatása és az 1915. évi költségvetés megállapítása. 3. «Az Erdészet» szaklap mint a szövetségi hivatalos közlöny megszűnése és a szövetségi ügyeknek «Az Erdő» című szaklapban való közlésének bejelentése. 4. Esetleges s a vezetőségnél a közgyűlés előtt legalább három héttel előbb bejelentett indítványok tárgyalása. 5. A jövő évi közgyűlés helyének meghatározása. Besztercebánya, 1914. június 18.

Nyugtázás. Az «Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége» pénztárába (Besztercebánya) folyó évi június hó 5-től július 8-ig a következő beiratási és tagsági díjak folytak be:

Beiratási díjat fizetett: Toma János 1 koronát.

Tagsági díjat fizetett: Démuth Lajos, Horváth Adolf, Gábor Péter, Neuschventner Ágost, Véber Gyula, Zahoránszky Sándor, Mező Mihály 4—4 koronát. — Urithé György, Mottl Rezső, Köves Reinhold, Volf Rezső, Dombos Lipót, Barna Vendel, Kovács János, Láng Károly, Bujtás József, Eberling Gyula, Miskolczy János, Székely István, Somogyi Antal, Toma János, Stark Tamás, Kécsy István, Schmotzer György, Teleházy Ede, Funer József

és Rippl Sándor 2—2 koronát. — Horácsek József, Szálka József és Ormosi Ipoly 1—1 koronát.

Hivatalos közlemények.

4109. eln.
1914. szám.

Körrendelet valamennyi fő- és ügyosztálynak, a számvevőségi igazgatónak, a számvevőség mindhárom csoportjának, a segédhivatali főigazgatónak és valamennyi alárendelt hatóságnak, hivatalnak, intézetnek és közegnek.

(Családi pótlékok ügyében.)

Hivatali elődömnök múlt évi április hó 18-án 2815. eln. szám alatt kelt rendelete kapcsán tudomás és alkalmazkodás végett értesitem a Czímet, hogy a pénzügyminiszter úrtól nyert hozzájárulás alapján az 1912. évi XXXV. t.-czikk 2. §-ában említett második csoportba tartozó alkalmazottak által az idézett t.-czikk 9. §-a alapján kért családi pótlék engedélyezésénél az egyéb törvényes feltételek fennforgása esetén, mint családtagok az említett alkalmazottaknak a 16. életévüket betöltött korú olyan hozzátartozói, a kik kiváló eredménnyel folytatnak tanulmányokat, abban az esetben is figyelembe vehetők, ha nem is munka- és keresetképtelenek.

A fentemlített második csoportba tartozó alkalmazottak részére az idézett törvényczikk 9. §-a alapján ekként engedélyezendő családi pótlékok tekintetében az idézett törvényczikk 8. §-ában, valamint az e §. alapján kiadott és a «Földművelési Értesítő» 1912. évi évfolyamának 33. számában 1912. évi 8112. eln. sz. körrendelettel közölt 1912. évi 4597/M. E. számú rendeletben foglalt határozmányok megfelelően alkalmazandók és a legszigorúbban szem előtt tartandók.

Budapesten, 1914. évi június hó 18-án.

Bárvó Kazy s. k., államtitkár.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter Ö Cs. és Ap. Kir. Fellegének Bécsben, 1914. évi június hó 9-én kelt legmagasabb engedélye alapján Czékus György, Merényi Gyula és Földes János m. kir. főerdőtanácsosokat, sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálataik elismerése mellett, saját kérelmükre nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Mezey Rezső m. kir. főerdőmérnököt Budakeszről Budapestre faraktárgondnoknak, Baumann Béla m. kir. erdőmérnököt Lukórol Budakeszre erdőgondnoknak, Loványi Heribert m. kir. segéderdőmérnököt pedig Teplicskáról Garamrévre erdőgondnoknak.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Pálffy Mihály m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Sepsiszentgyörgyre az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Jancsó István m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Aradról Fehértemplomra s megbizta a vagyonszükségi pénztári teendők ellátásával.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Biró Béla m. kir. segéd-erdőmérnököt áthelyezte Tekére, s megbizta a tekevidéki m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az ungvári m. kir. fő-erdőhivatal kerületében Hetzke István m. kir. erdőőrt — saját kérelmére — nyugalomba helyezte.

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte Schreiner József napidíjast, bustyaházai lakost, II. oszt. m. kir. erdőlegénynyé.

A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság főnöke jelenlegi állomáshelyükön való meghagyás mellett, Horváth István m. kir. erdőőrt főerdőorré; Spissák Lajos és Marcsinkó András I. oszt. erdőlegényeket erdőőrökké; Divók Rezső és Rostár József II. oszt. erdőlegényeket I. oszt. erdőlegényekké; Mlinarcsek Vilmos és Szimida János napibéreseket II. oszt. erdőlegényekké és végül ifj. Szabady József m. kir. erdőőrt építkezési műszaki segédszolgálatra erdőorré kinevezte.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1914. évi június hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Berár János 2-50, Etzler-Dostal hd. 28—, Jászói prép. 8—, Szupkay Pál —30, Galadnabányai erdőgond. 1-20, Glazer József 6—, Fetz Lajos hd. 3—, Korpka Árpád 1-60, Sóó Jenő 7—, Bedő Ferencz 6—, Osztrolniczky Miklós 16—, Paszku György 2-60, Szabó József hd. 6-55, Szunyogh István 2-10, Rets Mihály 6—, Földmív. min. hd. 156-20, Oláh József 10—, Rimaszombati földművesiskola 12—, Martonyi Bódog hd. 1-20, Mozsgói urad. 12—, Gróf Szapáry Istvánné urad. 16—, Fehértemplomi erdőgond. 80—, Ipolysági adóhiv. hd. 15-55, Noll Ignác 8—, Susáki erdőhiv. 8—, Filipovity Antal 8—, Lőcei adóhiv. hd. 23-35, Egri adóhivatal hd. 15-45, Klespitz János hd. 12—, Cziller János visszaérk. íróidíj 2—, Kovács Sándor 8—, Syllaba Kálmán 5—, Nagyúny község hd. 24-95, Románci Géza hd. 14-75, Peti József 5—, Óri János 9-50, Engli Vilmos hd. 4-15, Hornik Károly hd. 11-35, Kremper János 3-80, Vinkovezei főerdőhiv. hd. 19-80, Besztercebányai adóhiv. hd. 11-75, Rédl Ede 6—, Palánkai erdőgond. 3-20, Földmív. min. 1-80, Molnár József 2-20, Nigrin József 8-20, Rákossy Márton hd. 7-75, Stainer Gyula hd. 77-55, Székely Endre 6—, Zsédely Flórián 8—.

1 koronát fizettek: Puntigan Sándor, Szász Lőrincz, Dworzák Lajos, Kiselyi Sándor, Oláh András, Csontos Ferencz, Kátóna Lajos, Sándor Gyula, Lepoczky Gusztáv, Wallovics Vilmos, Lipkovic János.

2 koronát fizettek: Szeptán János, Engli Vilmos, Matyék György, Jubász József, Greisinger András, ifj. Cziráky Gábor, Marschalkó Benedek, Rieter Ignác, Nagy Ferencz, Potocsár Béla, Marosits Pál, Dávid János, ifj. Rosta Imre, Dokupil Ferencz, Csekey János, Dávid István, Farkas Ferencz, Nagy István, Wagner József, Garai Vendel, ifj. Kasperek Károly, Kővári István, Pölöskei József, Sonntag János, Bozner János, Cziráki Gábor, Király Károly, Panucza István, Pollák Mihály, Tóth Mihály, Párti József, Holló József, Klingovszky János, Orbán Imre, Papp Imre, Pécsi József, Vesza János, Winter Gusztáv.

3 koronát fizetett: Illés Ignác.

4 koronát fizettek: Laszke Jenő, Lochián Viktor, özv. Kőváry Lászlóné, Soós József, Lonkay Antal, Szorger Mátyás, Beeli püsp. főerdész, Nagy Lajos, Puskás Bálint, Márkus Mihály, Molnár Lajos, Szamkó Lajos, Halbaksz Andor, Német József, Ósimarosszék vagyonszüksége, Stainer Gyula, Tamás Mihály, Prockl Rezső, Puncsin János, Novák János, Bakonyi Elek, Wen-

czel János, Gáspár Dániel, Románci Géza, Sydó Dániel, Horváth János, Balázs József, Horváth Vilmos, ifj. Mester János, Hartl József.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcími miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobbarányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

B. S. A fejőstehenek tőgyét mossa meg langyos 2 %-os lysoformos vízzel. A lemosáshoz használt szivacs legyen nagyon tiszta; esetleg szivacs helyett tiszta vattát is használhat. A tőgyet a lemosás után törölje meg tiszta, puha ruhával szárazra. Aztán kenje be 3 %-os bórvazelinnel. Este tisztogassa meg a tőgyet tiszta táblaolajba mártott szivacsával vagy vattával és kenje be újra bórvazelinnel. Ezt az eljárást este és reggel, tehát naponta kétszer alkalmazza. A lysoformos lemosást azonban elég egyszer végezni naponta. Azonkívül legyen rá gondja, hogy az állatok alatt mindig tiszta és száraz alom legyen. Ha pedig az állat tőgyét megmossák, akkor gyengéden törölgessék szárazra puha ronggyal. Ha a bőr ismét sima lesz, akkor naponta mossa meg az állat tőgyét szappanos, vagy még jobb 2 %-os lysoformos vízzel fejés előtt, de törölgessék le szárazra. Eleinte naponta, később pedig hetenként néhányszor kenjék be a tőgyet a bórvazelinnel, hogy a bőr túlságosan ki ne száradjon. Fő azonban a száraz alom.

Dr. Kukuljevič József.

E. V. Féreg elűzésére akár galandféreg, akár orsóféreg, többféle szerünk van. Ilyen az aloe, ezt azonban vemhes vagy fejőstehenek nem ajánlom, mert a tej keserű lesz tőle a vemhes tehén pedig esetleg elvetél.

Adhat tart. stíbiatust (hánytató borkő) naponta 20 grammot félliter borban oldva, vagy pedig kellő koplaltatás után (este féladag, reggel semmi) korpába keverve.

Vagy pedig adhat 100 gr. terpentinolajat 500 gr. riczinussal keverve.

Az állatot egyáltalán legjobb zöldtakarmányra fogni és kezelés előtt egy kissé éheztetni, hogy a gyógyszer annál jobban hasson.

Az ürülékét meg kell vizsgálni és ha vannak benne férgek, akkor el kell égetni.

Dr. K—é.

H. I. Nyujtszon be kérvényt a földművelésügyi miniszter úrhoz, mellékeljen a kérvényhez szegénységi bizonyítványt és a községi eljárástól bizonyítványt arról, hogy ön méhészettel már foglalkozik. Ha méhészeti tanfolyamot is hallgatott, úgy az erről szóló bizonyítványát is mellékelje.

B. L. Hogy a szarvasbogár agancsát valamire használni, vagy azt értékesíteni lehetne, arról nem tudunk semmit.

Sz. J. A kincstárhoz újabban famestereket nem neveznek ki, hanem a famesteri teendők ellátására olyan erdőőröket osztanak be, a kiknek erre megfelelő minőségük van. Önnek tehát hogy famesteri teendő ellátásához beosztható legyen, előbb erdőőri állást kell szereznie; erdőőrré pedig csak úgy nevezhető ki, ha az erdőőri szakvizsgát is leteszi.

B. I. Mostoha gyermeke igényt tarthat arra, hogy a zborói internátusba felvegyék.

Iroda. A külszolgálatba való áthelyezésért a hivatalhoz kell fordulnia, mert az erdőészeti altisztek személyi ügyeinek intézése a hivatalok hatásköréhez tartozik. Ilyen dolgokba a miniszterium nem avatkozik bele. Ha azonban ön a kérését kellően meg tudja indokolni s azt a hivatal még sem teljesíti, úgy a hivatal intézkedése ellen panaszt emelhet a földművelésügyi miniszter úrhoz.

Cs. F. 333. Olvassa el lapunk ez évi 12-ik számában a 168-ik oldalon G. L.-nek szóló szerkesztői üzenetünket, abból mindenre felvilágosítást nyer, s megtudja azt is, hogy három évi erdőészeti gyakorlati szolgálat nélkül nem teheti le az erdőőri szakvizsgát.

B. E. Miután mi nem tudhatjuk, hogy ön mikor kap állást, ezért hirdetését csak háromszor hozzuk, és pedig díjmentesen. Ha azután a hirdetést fizetés ellenében még többször is közölni kívánja, úgy annak idején forduljon közvetlenül lapunk kiadóhivatalához.

M. 1. Az uradalmi erdőőrök a bíróságok részéről az 1907. évi XLV. t. cz. hatálya alá tartozó gazdasági cselédeknek minősítetnek, mint ilyeneknek, az említett t. cz. 40. §-a szerint a felmondási idejük két hónap. Ha szolgálatából felmondás nélkül távozik, úgy a törvény 57. §-a szerint kihágást követ el, mely 50 K-ig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

2. A hiányzó lapot elküldtük.

K. J. 1. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t. cz. 87. §-a szerint a tilosban talált állatokat köteles a terület őrizetével megbízott egyén behajtani s azokat gazdájának, illetőleg a községi elüljáróságnak átadni. A 90. §. szerint pedig a tilosban talált baromfi, ha behajtása nehézségekbe ütközik, megölhető. Minthogy a libák behajtása nem ütközik nehézségbe, lehet, hogy önt meg fogják büntetni.

2. A vadászerekre is áll az az általános jogszabály, hogy gazdáik kötelesek azokra akként felügyeltetni, hogy idegen vadászterületen magukban ne kóboroljanak, s a vadászatra jogosult a saját vadászterületén talált idegen vadászereket csak akkor nem jogosult elpusztítani (lelőni), ha és a mennyiben azok gazdáiknak, illetve azoknak környezetében vannak, a kiknek gondozása és felügyelete alatt állanak, vagy azoktól vadászat közben felismerhetően a vad felkutatása vagy üldözése közben távoznak el és mennek át idegen vadászterületre. Minthogy azonban ennek a kérdésnek az elbírálásánál a bíróságok különféle állást foglalnak el, tanácsosabb a vadászereket csak elfogni. Egyébiránt olvassa el lapunk 1912. évi 23. számában, a «Milyen eb nevezhető vadászati szempontból kóbor ebnek» című közleményünket, abban ezt az ügyet részletesen megvilágítottuk.

E. Gy. A m. kir. államvasutakra és a kezelése alatt álló helyi érdekű vasutakra vonatkozólag kiadott 1909. évi 391,006. C. III. a) számú díjszabás, II. Rész, 12. szakaszának II. 1. pontja értelmében az egyenruhában utazó állami erdőészeti tisztviselők és altisztek fél menetdíj mellett utazhatnak. Figyelmeztesse erre az állomásfőnököt s ha az nem használ, írja be az ügyet az állomáson levő panaszkönyvbe, vagy emeljen panaszt a vasúti üzletvezetőségnek.

E. Gy. Kérdése nem egészen világos s így nem is tudunk határozott választ adni. Ha ugyanis az a 4 k. hold terület az ön illetményföldjét képezte, úgy az erdőgondnokság eljárását nem helyeselhetjük. Ha azonban a terület nem az ön illetményföldje volt, hanem csak marhái legeltetése céljából kapta s ön azt nem vette igénybe, akkor az erdőgondnokság eljárását nem lehet kifogásolni. Első esetben forduljon panaszával felettes hivatalához, de ha a második esetről van szó, abba bele kell nyulnia. Azt hisszük, hogy ön úgy gondolta a dolgot, hogy a kérdéses területet legeltetési célra nem veszi igénybe, hanem a területnek a fűtermését fogja lekasználni és megtartani. Ebben azonban nincs igaza, mert ön a területnek nem a fűtermését, hanem csak legeltetési jogát kapta; ha utóbbit nem használta ki, úgy előbbire igényt nem tarthat. Ez éppen olyan dolog, mint a tűzifailletmény. Ha ön a kapott tűzifáját nem használja fel, vagy nem veszi ki, úgy az a kincstár javára marad s ön nem kívánhatja, hogy a ki nem vett, vagy fel nem használt tűzifa helyett pénzt kapjon, vagy hogy azt értékesíthesse.

B. I. Szarvasbőrt úgy kidolgoztatni, hogy abból ruhát lehesen készíttetni Melczschmidt cégnél, Tata (Komárom megye), vagy Leopold Ulrich cégnél Wien, (I., Sonnenfelsgasse Nr. 11) lehet. Egy szarvasbőrnek ilyen kidolgozása körülbelül 10—15 K-ba kerül. A megrendelésnél írja meg azt is, hogy milyen színűre (fehér, sárga, szürke) kívánja a bőrt. Ha pedig a bőrt szőrrel együtt, szőnyegnek akarja kidolgoztatni, úgy forduljon dr. Lendl Adolf állatkitömő intézetéhez, Budapest, (II., Donáti-utca 7 sz.), vagy Neubauer Zoltán és Társai természetrajzi preparatoriumához,

Leibicz (Szepes megye), vagy az «Első szegedi kitömő-intézet»-hez Szeged, (Csemegi-utca 13 szám).

Sz. J. A kutyákra vonatkozó hirdetését ingyen nem közölhetjük. Csak álláskeresletre és állás kínálatra vonatkozó hirdetést közlünk díjmentesen, de adás-vételekre vonatkozót nem. Sziveskedjék tehát a hirdetési díjat kiadóhivatalunknak mielőbb beküldeni.

L. F. Hogy a mozgalomnak lesz-e valami eredménye, azt mi nem tudjuk és nem is tudhatjuk, mert az nem tőlünk függ.

K. J. 1. A vadőrök olyan jelvényt hordhatnak az egyenruhájukon, a melyet az a birtokos, vagy az a vadászterület bérlője, a kinél alkalmazásban vannak, előír.

2. A küldött 10 fillért a lap javára bevételztük.

3. A hirdetésről majd számlát fog kapni.

Cs. F. 1. Ha rendszeresített állásra (nem napibéres állásra) a kincstárhoz kinevezik, úgy az 1912. évi LXV. t. cz. 17. §-a értelmében jelenlegi nyugdíját be kell szüntetni.

2. A vármegyei erdőőröket a vármegye fizeti.

3. Az erdőőri szakvizagát csak 3 évi erdőészeti gyakorlati szolgálat után teheti le. Egyébiránt erre nézve olvassa el lapunk ez évi 12-ik számában G. L.-nek szóló üzenetünket.

4. Ha a magánuradalom nem tartozik az 1879. évi XXXI. t. cz. (erdőtörvény) 17. §-a alá, úgy ott erdőőri szakvizsga nélkül is lehet erdőőr. Ha azonban az uradalom a 17. §. alá tartozik, úgy ott is kell a szakvizsga.

5. Hogy a kincstári és uradalmi erdőőri állások közül melyik jobb, azt nem tudjuk megmondani s e tekintetben nem is adhatunk önnek tanácsot.

6. A 10 fillért a lap javára bevételztük.

B. S. Arról szó sem lehet, hogy valamely nagyobb vaj- vagy sajtkereskedő az úgynevezett «falusi» tejterméket megvegye. Nálunk mily sok falusi tejszövetkezet van, — modern gépekkel berendezve, és állami vajmesterek által kiképzett munkással ellátva — és mégis azt látjuk, hogy alig tudják megfelelő áron eladni a vajukat, sajtjukat, ide pedig Budapestre bejön a tescheni főhercegi uradalom vaja, sőt Dániából is hoznak be jó sok vajat, Svájcából, Hollandiából stb. sajtot, és magas áron adják el. Ennek oka az, hogy a *minőségük* jobb, tehát a kereskedelemben csak prima minőségű áruval lehet megjelenni.

Faluhelyen tehát legajánlatosabb akkor, ha a tejet nem tudják jól értékesíteni, a borjúval kiszopátolni és vagy *mint tejen* *hizlatt* szopós borjút eladni mézárósnak, vagy pedig *tenyész-állatot* nevelni és akkor 5—6 hónapig is tejet adni neki, hogy föltünő szép testű állattá növekedjék. A vasúti örök nevelik némely vidéken a legszebb tenyészmarhákat, baromfiakat, mert a borjúval a teljes tejmennyiséget szopátják ki a tehéntől, a baromfiakat pedig *túróval* is etetik, tehát hizlalják is.

Ha azonban vajat, sajtot a közelebbi városban értékesíteni lehet, úgy tessék a fölösleges tejből azt készíteni. Ha már valami gyakorlata van az ilyen dolgokban, akkor leírásból is meg lehet tanulni. Tessék írni lev.-lapon az *Erdélyi gazdasági egyesület* könyvkiadó vállalatának *Kolozsvárra*, és megrendelni *Szász Ferencz* urad. intéző által vaj- és sajt-készítésről írt füzetét. Aból megtanulhatja a dolgot, de akkor is csak olyan vajat, sajtot készíthet, egy egyszerű házi módon, mely csak vidéki város piacán értékesülhet. Nagyobb kereskedő ily anyagot már azért sem vesz át, mert *kevés*, és nem érdemes vele a fuvar költségek miatt foglalkozni. Ez azonban ne aggaszsa, mert több helyen, piaci «kofák» útján jobban el lehet valamit adni, mint fényes üzletekben!

T. R.

B. F. 1. A levelében leírt tünetekből magam is azt gondolom, hogy az említett esetben egy igen súlyos jellegű tuberkulózisról (magyarul gümőkór) van szó, a mely a leírt tünetekből ítélve oly előrehaladott, hogy annak felgyógyulásához egyáltalán semmiféle remény nem fűzhető. A bányadtság, borzalt szőr, az elfulladás és a nagy forróság, a nagy betegség és a nagyfokú lesóványodás a gümőkórnak jellegzetes tünetei. A száján kijövő forróság és a sok vízivás, nagy láz mellett szól; valószínűleg már betegen vette a tehenet. Mindenesetre hibát köve-

tett el, hogy beteg állatot vett és úgy látszik az eladó a gümőkört azzal akarta palástolni, hogy azt állította, hogy a tehen meghült. A gümőkör szavatossági hiba lévén, ajánlom, szólítsa fel az eladót, hogy vegye vissza a tehenet, mert az már beteg volt akkor is, a mikor ön megvette, betegsége nem hülés volt, hanem már akkor is gümőkóros volt és azért köhögött.

A tehenet semmi áron se tartsa meg; a mennyire csak lehet javítsa fel (hizlalja meg) és adja el vágóhídra; el ne mulasztssa azonban tanuk előtt figyelmeztetni a vevőt, hogy szavatosságot nem vállal érte. Ha a tehen hamarosan megdöglene, akkor állatorvossal bonczoltassa fel, vétessen fel bonczjegyzőkönyvet és annak alapján aztán visszeresetet indíthat az eladó ellen. Legjobban azonban azt ajánlom, hogy adja el ha lehet hizlalva, vagy esetleg virstlinek. Más tehenel azonban ne hagyja együtt egy istállóban, mert a gümőkör ragadós betegség, a melyet a köhögés alkalmával kilehelt levegő közvetít. Tejét csak felforralva élvezze, még pedig legalább is tíz perczig forrjon az a tej, (hogy ki ne fusson, tiszta fakanállal folytonosan kevergetni kell), hogy elpusztuljanak benne a gümőkör bacillusai. Nyersen vagy tökéletlenül forralva az embert is megbetegíti a tej, főleg a gyermekek szereznek ily úton gümőkört.

Dr. Kukuljević József.

2. Ha önnek az erdőöri szakvizsgálója megvan, úgy semmi törvényes akadálya sincs annak, hogy a kincstárhoz erdőorré kinevezék; de hogy a már alkalmazásban álló erdőlegényekkel szemben tényleg kinevezik-e, azt nem tudhatjuk.

Sch. Gy. Előfizetése a küldött 6 koronával 1915. évi június hó végéig rendezve van.

B. L. Közleményeit, a mint helyünk lesz, hozni fogjuk.

R. J. Az erdőöri szakiskolába való felvételre vonatkozó pályázati hirdetményt lapunk ez évi 12-ik számában közöltük. A pályázati hirdetményben a felvétel kellékei is megvannak.

Sch. J. Az «Erdészeti Lapok» előfizetési ára egész évre 16 korona. — Magánuradalmi hirdetések is szoktak benne megjelenni.

V. V. A földmivélségi miniszter úr pénteki napokon délelőtt szokott kihallgatásokat tartani; ez azonban el is szokott maradni s legfeljebb 1—2 nappal előbb lehet a miniszteriumban megtudni, hogy a kihallgatás megtartatik-e, vagy sem. Megjegyezzük azonban, hogy a miniszter úr az erdészeti altiszti kinevezésekbe nem szokott bele avatkozni, mert ez az erdészeti hivatalok hatásköréhez tartozik. Ha ön a kérvényét a miniszteriumban nyújtja be, úgy azt ismét «illetékes tárgyalás végett» leküldik az illető erdőhivatalhoz s a vége az, hogy kérvénye elkésve érkezik oda. Ezért legezlszerűbb, ha kérvényét közvetlenül ahhoz a hivatalhoz nyújtja be, a mely az ön által elnyerni óhajtott állásra pályázatot hirdet. Magán alkalmazottakat azonban csak a legrikkább esetben szoktak a hivatalok erdőorré kinevezni, mert minden hivatal kerületében van elég erdőlegény, a ki már hosszú idő óta várja erdőöri kinevezését s bizony nem volna méltányos, ha ezeket a hivatalok mellőznék és teljesen idegeneket neveznének ki.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

36 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, magas, erős termetű, volt csendőr, jól szakvizsgázott, az erdészet minden ágában, fővad gondozásában, cserkészetésben, iparvágány, ergető készítésben teljesen jártas, jó lövő, érti a duvadakat irtani, halászatban is jártas, jó vizenjáró, jelenleg nagy uradalomban van, szeretne esetleg hegyes vidékre menni. Beszél magyarul, németül, románul és horvátul. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (44.)

27 éves r. kath. nőtlen, 5 polg. iskolát végzett egyén, kiszolgált altiszt, jelenleg pénzügyőrségnél van s az irodai munkák minden ágában teljesen jártas, erdészeti pályára óhajt menni. Kezdetben csekély fizetéssel ajánlkozik, csak hogy gyakorlatot szerezzen a szakvizsga letételére. Czime: Pozsony M. A. 101 főpósta restante. (37.)

35 éves, róm. kath., kis családu, erős testalkatú, egészséges, józan életű, szerény igényű, magyarul és tótul beszélő, 6 elemít végzett, kiszolgált huszáraltiszt és csendőr, ki az erdőöri szakvizsgát jó sikerrel letette, 10 évi gyakorlattal bír, nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva s jelenleg is felmondatlan állásban van, az erdőkezelésben, vadtenyésztésben és cserkészésben jártas, melyekről éves bizonyítványai vannak, október 1-re állást óhajtana változtatni. Czime: Nagy Ferencz, Alsó-mogyoród (Trencsén megye). (39.)

Azonnali belépésre erdőöri állást keres 42 éves, szakvizsgázott, feltétlen jó magaviseletű, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkező egyén. Czime: Illés Ignác Tállya (Zemplén megye). (38.)

Pagonykezelőnek ajánlkozik négy középiskolát és szakiskolát végzett, szakvizsgázott, 24 éves fiatalember, a ki jelenleg nagy uradalomban mint erdészsegéd van alkalmazva. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (40.)

Szakvizsgázott erdőőr, volt csendőrörsvezető, ki az erdészet terén 16 éve működik, a fáczántenyésztésben és kutyaidomításban jártas, 37 éves, nős, családós, egészséges, bármikor belépésre állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (41.)

28 éves, róm. kath., nős egyén, azonnali belépésre segéderdőöri, vadászsegédi, vadóri, vagy erdőszolgai állást keres. A katonaságnál és a csendőrségnél 3—3 évig szolgált és jutalomban is részesült. Czime: Pécsi József Bátaszék, Gyepszél 91. sz. (42.)

24 éves erdőőr és fáczántenyésztő, ki a mesterseges fáczántenyésztést tökéletesen érti, a miről jó bizonyítványai vannak, s a ki elvállalja az erdő- és faiskola kezelését is, január 1-re állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (43.)

Azonnali belépésre vadászai állást keres négy középiskolát és erdőöri szakiskolát végzett, szakvizsgázott egyén. Czime: Cserey János erdőőr, F. Gemener, u. p. Ócsény, Tolna m. (45.)

27 éves, nős, gyermektelen, katonakötelezettségének eleget tett, szakiskolát végzett, erdőöri szakvizsgán jutalomdíjat nyert és 10 évi gyakorlattal bíró egyén, ki úgy a vadászatban, mint az irodai teendőiben jártas, augusztus hó 1-től megfelelő állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (46.)

Németbirodalomban hosszabb időt töltött, négy középiskolát, erd. szakiskolát végzett, magyar, német, tót nyelvet bíró egyén, ki az erdészet, vadászat, mesterséges haltenyésztés, mezőgazdaság stb. terén kiterjedt ismeretekkel bír, olynemű alkalmazást keres, hol ebbeli ismereteit érvényesíthetné. Kitűnő bizonyítványok hosszabb alkalmazásokról. Közvetítés 300 kor. értékű kitömött állattal vizonoztatik. Címe a szerkesztőségénel megtudható. (47.)

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1-20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (9.XXIV.1.)

HIRDETÉSEK

Keresek nagyvad-vadászterületre azonnali belépésre egy nőtlen vadászt. Megkivántatik a magyar nyelv ismerete szóban s lehetőleg írásban is, a német s tót nyelv szóban. A nagyvad tenyésztése s vadászatában, a ragadozók mérge és csapdávali irtásában *teljesen* jártasnak kell lenni. Havi fizetés 70 (hetven) kor., lakás télen-nyáron az erdőben vadászlakban, fűtés, s lődij hasznos s ragadozó után. Csakis feltétlenül józan, egészséges, fiatal emberek küldjék be bizonyítványmásolataikat, melyek vissza nem küldetnek a következő címre: Schmotzer Nándor intéző, Berettő Zemplén m. (4.II.1.)

Pályázati hirdetés. 3591/1914. sz. A lugosi m. kir. erdőigazgatóság pályázatot hirdet egy főerdőőri, előléptetés esetén négy erdőőri és két II. oszt. erdőlegényi állásra.

A pályázati kérvények 1914. évi augusztus hó 15-ig az alulírt erdőigazgatóságnál nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Lugos, 1914. évi július hó 1-én.

(6.) **M. kir. Erdőigazgatóság.**

Tölgyhaszonfa eladás (vasuti rakodókon) 2523/1914. sz. A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal kerületében termelt s a zsarnóczai vasúti állomáshoz kiszállított, kéregben mért 2463-11 köbméter tölgyhaszonfa tizenhárom csoportra megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi július hó 20-án délután öt óráig nyújtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok július hó 21-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Részletes adatok az árverési és egyuttal szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Zsarnóca, 1914. évi június hóban.

(10.) **M. kir. Erdőhivatal.**

Két drb szép, jól kifejlett fiatal uhu, darabonkint 60 koronával eladó. Szives ajánlatokat kér. F. A. Koronahegyfürdő. Szepes m. (9.)

22 éves, r. kath., nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Cím a kiadóhivatalban. (2-4)

Termelt fenyőhaszonfa és fenyőtutajfa eladása. 82101/1914. I—B-1. F. M. sz. A lipótújvári főerdőhivatal lipótújvári faraktárában készletezett mintegy 5300 m³ lucz- és jegenyefenyőhaszonfa, valamint a kerületéhez tartozó szvarini és feketevégi erdőgondnokságokból még a múlt év folyamán Lipótújvárra letutajozandó mintegy 7000 m³ lucz- és jegenyefenyőhaszonfa Lipótújvárott 1914. évi július hó 21-én délelőtt 10 órakor a főerdőhivatal hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyaláson eladásra kerül.

A zárt írásbeli ajánlatok a lipótújvári főerdőhivatalnál 1914. évi július hó 20-án délután 7 óráig nyújtandók be.

Az eladásra bocsátott faanyagok részletezését, kikiáltási árait feltüntető adatok, árverési feltételek, valamint az ajánlati űrlap és boríték a főerdőhivatalnál beszerezhetők.

Budapest, 1914. évi június havában.

(6.) **M. kir. Földművelésügyi Miniszter.**

Erdészeti irnoki, avagy irodasegédtszti állás a bajmóczi erdőhivatalnál (Nyitra m.) betöltendő. Javadalmazás 1200 kor. évi fizetés, lakás és tűzifa. Pályázhatnak oly nőtlen egyének, kik az erdészeti teendőkben is jártasak, számadásvezetésben gyakorlottak, fogalmazni tudnak, jó írásuak, bírják jól a magyar, német és tót nyelvet. Kérvények csak bizonyítványmásolatokkal küldendők, vissza nem adatnak. (11.)

1 drb igen szép jelzésű telivér sima 11 hónapos szuka **foxterrier eladó.** Ára 40 kor. 1 drb másik szuka, 1 éves, rókára kitűnően bevezetve, kölyökrökát lyukból kihordja, igen bátor, kölykező félen jár. Ára 70 kor. A fenti foxlik közül egyikét egy jobb gyártmányú 12-ös vagy 16-os használt, de jó fegyverért odaadnám. Ugyanitt szép komondorkölykök, darabja 12 kor. Cím: Krempér vadász, Homokszentlőrincz Pest m. (8.)

Egy 16 cal. pisztolyfogású lankaster ferlachi gyártmány fegyver, Ogris gyárából mind két csöve choke furatú, kitűnően lő, ára 175 kor. volt. A vadászatot felhagyom, most 100 koronáért eladom. Ugyancsak nálam 15 család méh országos méretű kaptárban, nagyon jó törzs, hármas vagy kettes, egyesén is kapható, költözködés miatt jutányosan eladó. Érdeklődők forduljanak hozzám bizalommal. Méheimet teljes felszereléssel is eladom. Láng Pál járási erdőőr Németcsencs Vas m. (7.III.1.)